

Грищенко Віталій Миколайович,
Яблоновська-Грищенко Євгенія Дмитрівна
Канівський природний заповідник,
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
aetos2@ukr.net

ЗНАХІДКИ РІДКІСНИХ ВИДІВ ПТАХІВ У РАЙОНІ КАНІВСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА У 2023-2024 РР.

Спостереження проводилися на території заповідника та біля навколишніх сіл – Ліпляве, Келеберда, Прохорівка, Сушки, Пекарі, Хутір-Хмільна, Хмільна, Кононча, Михайлівка, Межиріч, Лука, Яблунів, Степанці, Грищенці та в м. Канів і його околицях (Черкаський район Черкаської області). У 2023-2024 рр. у районі досліджень зареєстровано 18 видів птахів із Червоної книги України (за списком до IV видання) і 6 регіонально рідкісних видів.

Таксон	Місце знахідки	Координати у десятиковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	стариця Криве Озеро на лівому березі Дніпра неподалік від м. Канів	49.755	31.516	2023-09-16	2 ос.	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Nycticorax nycticorax</i>	південна частина с. Сушки	49.698	31.644	2024-07-01	3 ос. пролетіли над селом на південний схід	-/-
-/-	Канівське водосховище поблизу від с. Ліпляве	49.791	31.503	2024-07-13	2 + 1 ос. пролетіли вздовж берега водосховища	-/-
<i>Ciconia nigra</i>	Дніпро біля о-ва Круглик Канівського ПЗ	49.718	31.555	2023-03-31	3 ос. пролітали над Дніпром	Яблоновська-Грищенко Є.Д.
-/-	Канівський ПЗ	49.723	31.535	2023-05-05	1 птах пролітав над садибою заповідника	-/-
-/-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.550	2023-07-09	8 ос. годувалися на затопленій ділянці	-/-
-/-	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.741	31.548	2023-09-10	1 ос.	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
-/-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.682	31.563	2024-05-11	молодий птах годувався на затоплених повинню ділянках	-/-
-/-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.671	31.552	2024-06-30	2 ад на вологих ділянках луків	-/-
-/-	с. Межиріч	49.626	31.424	2024-08-09	3 пролітні птахи над селом на захід	-/-
<i>Cygnus cygnus</i>	Дніпро біля Канівського ПЗ	49.725	31.535	2024-05-15	11 ос., перекликаючись, летіли ввєрх по Дніпру	Березенко І.П.

Таксон	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.675	31.551	2024-05-16	5 ос. на затопленій ділянці луків	Грищенко В.М.
<i>Anas strepera</i>	Канівський ПЗ	49.712	31.564	2024-09-23	3 ос. на косі вздовж о-ва Шелестів	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Mergus serrator</i>	Дніпро біля с. Пекарі	49.704	31.563	2023-10-09	самка трималась у зграї крижнів (<i>Anas platyrhynchos</i>) біля коси правого берега Дніпра	Грищенко В.М.
<i>Pandion haliaetus</i>	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.7482	31.5415	2023-09-10	2 ос. на сухому дереві біля стариці	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.553	2024-04-12	1 ос. полювала на затоплених ділянках	-//-
-//-	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.741	31.547	2024-09-17	дорослий птах із рибиною в лапах	-//-
<i>Pernis apivorus</i>	Канівський ПЗ	49.723	31.534	2024-05-23	1 ос. над садибою заповідника	Борисенко М.М.
-//-	Канівський ПЗ	49.723	31.534	2024-06-15	2 птахи кружляли над садибою заповідника	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Milvus migrans</i>	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.549	2024-04-12	1 ос. над луками й полями	-//-
-//-	с. Хутір-Хмільна	49.688	31.543	2024-05-04	1 ос. над околицею села	-//-
-//-	долина Росі біля гирла Росави (південніше с. Кононча)	49.632	31.465	2024-05-18	4 шуліки атакували в повітрі дорослого орлана-білохвоста	-//-
-//-	північна частина с. Лука	49.595	31.439	2024-05-28	1 ос. над вулицею села	-//-
-//-	південна околиця с. Келеберда	49.732	31.561	2024-07-01	1 ос. над околицею села	-//-
-//-	Дніпро біля Канівського ПЗ	49.727	31.533	2024-07-23	1 ос. над Дніпром	-//-
-//-	с. Степанці	49.706	31.277	2024-08-13	1 ос. над селом	-//-
<i>Haliaeetus albicilla</i>	долина Росі біля с. Межиріч	49.6283	31.4421	2024-04-23	2 молоді птахи на сухому дереві біля затопленої повинню ділянки	-//-
-//-	долина Росі на південний схід від с. Пекарі	49.687	31.566	2024-04-29	8 ос. (2 ad + 6 imm)	Грищенко В.М.
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.671	31.552	2024-06-30	1 ad на вологих ділянках луків	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Aquila pomarina</i>	долина Росі біля с. Межиріч	49.624	31.445	2023-05-01	1 птах кружляв над луками	-//-
-//-	Канівський ПЗ	49.723	31.535	2023-05-01	1 птах пролітав над садибою заповідника	Яблоновська-Грищенко Є.Д.
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.667	31.557	2024-04-04	1 птах кружляв над луками	Грищенко В.М.
<i>Aquila chrysaetos</i>	Канівський ПЗ	49.723	31.534	2023-11-27	молодий птах пролетів над садибою заповідника на південний захід	Борисенко М.М.

Таксон	Місце знахідки	Координати у десятиковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
<i>Circaetus gallicus</i>	с. Межиріч	49.625	31.432	2023-07-27	1 птах кружляв над селом	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.752	31.531	2024-09-17	птах кружляв над луками з великим вузем (<i>Natrix natrix</i>) у лапах	---
<i>Circus cyaneus</i>	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.741	31.545	2023-10-23	самка	---
---	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.558	2023-10-27	самець і самка (поодиночі)	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.745	31.541	2023-10-30	2 молодих птахи	---
---	с. Ліпляве	49.783	31.549	2024-02-24	самець пролетів над селом на північ	---
---	м. Канів, західна околиця	49.744	31.396	2024-03-27	самець пролетів над містом на схід	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.752	31.531	2024-09-17	пролітний самець	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.744	31.541	2024-09-17	пролітний самець	---
---	с. Ліпляве	49.778	31.552	2024-10-16	самка над південною околицею села	---
---	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.676	31.555	2024-10-19	самка	---
<i>Circus pygargus</i>	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.687	31.549	2023-04-17	самка літала над полем	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.755	31.540	2023-04-29	3 ос.	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.739	31.544	2023-08-23	молодий птах	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.743	31.541	2023-09-10	молодий птах	---
---	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.745	31.544	2024-04-13	самка	---
<i>Grus grus</i>	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.682	31.564	2024-04-17	12 ос. годувалися на затопленому під час повені полі в заплаві Росі	---
---	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.559	2024-04-07	3 ос. в долині Росі	Грищенко В.М.
<i>Haematopus ostralegus</i>	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.553	2024-04-07, 2024-04-13	2 ос. годувалися на затоплених ділянках	---
---	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.6822	31.5634	2024-05-11	3 ос. на затопленій ділянці	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Numenius arquata</i>	Дніпро південніше Канева	49.731	31.536	2023-08-20	кілька ос. трималися на піщаній косі острова на Дніпрі	Грищенко В.М.
<i>Limosa limosa</i>	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.682	31.564	2023-04-17	близько 50 ос. годувалися на затопленій повінню ділянці заплави	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.

Таксон	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.672	31.552	2023-04-25	близько 20 ос. годувалися на затопленій повінню ділянці заплави	-//-
-//-	долина Росі біля с. Межирич	49.624	31.439	2023-04-25	близько 30 ос. годувалися на затопленій повінню ділянці заплави	-//-
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.671	31.549	2023-06-13	36 ос. годувалися на затопленій повінню ділянці заплави	-//-
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.671	31.552	2024-04-07	5 і 12 ос. годувалися на затоплених ділянках	Грищенко В.М.
-//-	правий берег Дніпра біля с. Пекарі	49.704	31.563	2024-09-19	4 ос. годувалися на мілководді біля прибережної коси	-//-
-//-	Канівський ПЗ	49.715	31.562	2024-09-23	4 ос. на косі вздовж о-ва Шелестів	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Lymnocyptes minimus</i>	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.741	31.547	2023-10-05	1 ос.	-//-
-//-	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.741	31.547	2023-10-30	1 ос.	-//-
<i>Gallinago media</i>	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.675	31.545	2024-05-04	1 ос. на вологих луках	Грищенко В.М.
<i>Stercorarius parasiticus</i>	північніше с. Ліпляве	49.827	31.565	2023-10-23	молодий птах кружляв над лиманним рибгоспом на лівому березі Дніпра	-//-
-//-	м. Канів	49.755	31.475	2024-05-12	7 ос. пролетіли вздовж Дніпра вниз по течії	Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Hydroprogne caspia</i>	Дніпро біля Канівського ПЗ	49.729	31.538	2024-08-19	2 ос. вище о-ва Круглик	Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д.
<i>Lanius excubitor</i>	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.754	31.530	2023	гніздова ділянка пари	-//-
-//-	луки лівого берега Дніпра біля села с. Келеберда	49.750	31.534	2023	гніздова ділянка пари	-//-
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.671	31.558	2023	гніздова ділянка пари	-//-
-//-	долина Росі біля с. Хутір-Хмільна	49.676	31.545	2024	гніздова ділянка пари	-//-

Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України
Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України
ГО «Українська природоохоронна група» (UNCG)

Сучасні дослідження раритетного біорізноманіття в Україні

Київ – Чернівці
Видавництво «Друк Арт»
2025

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України,
протокол № 7 від 26 серпня 2025 року*

Рецензенти: д. б. н., професор **В. В. Буджак**, провідний науковий співробітник відділу фітоєкології ДУ «Інститут еволюційної екології НАН України»; к. б. н. **І. В. Скільський**, завідувач науково-дослідного експозиційного відділу природи краю Чернівецького обласного краєзнавчого музею.

Редакційна колегія: к. б. н. **М. Д. Бурлака**, Masaryk University, Moravian Museum (Brno, Czech Republic); **О. В. Василіук**, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, Біосферний заповідник «Асканія-Нова» імені Ф. Е. Фальц-Фейна; к. б. н. **В. В. Кавурка**, к. б. н. **Ю. К. Куцоконь**, д-р філос. **О. Ю. Марущак**, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; к. б. н. **В. М. Грищенко**, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; **О. І. Бронсков**, Національний природний парк «Тузлівські лимани»; к. б. н. **М. Ю. Русін**, Київський зоологічний парк загальнодержавного значення; к. б. н. **М. О. Зикова**, к. б. н. **С. С. Садогурська**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України.

Сучасні дослідження раритетного біорізноманіття в Україні. – Київ ; Чернівці :
С89 Друк Арт, 2025. – 544 с. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 44).

ISBN 978-617-8501-31-0

До збірника включено 98 наукових статей, підготовлених 142 фахівцями високого професійного рівня різної спеціалізації: ботаніків, зоологів, мікологів. Наведені відомості про знахідки рідкісних видів біоти України переважно в період 2000-2024 років – сумарно це 6609 реєстрацій тварин, 4649 реєстрацій рослин, 116 випадків виявлення грибів і грибоподібних організмів, які перебувають під охороною на національному, міжнародному або регіональному рівні.

Для ботаніків, зоологів, мікологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду.

УДК 591.9+502.7

Modern studies of rare biodiversity in Ukraine. – Kyiv ; Chernivtsi : Druk Art, 2025. – 544 p.
(Series: «Conservation Biology in Ukraine». Iss. 44).

Видано в рамках проєкту Збереження Природної Спащини для LIFE в Україні (LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine), що співфінансується Європейською Унією та Міністерством довкілля Чеської Республіки.